
ЦАРИК Л. П., д. геогр. н., професор

**ПРО ОКРЕМІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ВИКЛАДАЧІВ І
СТУДЕНТІВ КАФЕДРИ У 2020-2021 РОКАХ**

Кафедра геоекології та методики навчання екологічних дисциплін здійснює підготовку фахівців за спеціальностями 101 Екологія та 103 Науки про Землю (Гідрологія).

Усі викладачі кафедри є фахівцями вищої кваліфікації. Завідує кафедрою д.г.н., проф Царик Любомир Петрович захистив докторську дисертацію за спеціальністю конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів. Професор кафедри. Член кореспондент Української екологічної Академії Наук з 1999 року.

На кафедрі працює 3 за спеціальністю «конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів» доценти Чеболда І.Ю., Янковська Л.В., Новицька С.Р.; 1 к.б.н. за спеціальністю «екологія», доцент Лісова Н.О.; 2 кандидати географічних наук за спеціальністю економічна і соціальна географія, доценти Стецько Н.П., Барна І.М., випускник бакалаврату і магістратури спеціальності «екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», доктор філософії за спеціальністю 103 Науки про Землю Кузик І.Р., та викладач-сумісник, к.е.н. Бицюра О.Л., яким посилено блок еколого-економічних дисциплін спеціальностей. У 2020 та 2021 роках кафедра поповнилась трьома аспірантами спеціальності 103 Науки про Землю. Викладачами кафедри ведеться кропітка цілеспрямована робота з профорієнтації учнівської молоді.

Напрацювання викладачів. Професор Царик Л. пройшов стажування в он-лайн режимі в університеті Третього тисячоліття у Громадці (Польща) з 01.20.2020 до 12.04.2021 у загальній кількості 180 годин. Сертифікат № 27/2021. У вересні 2021 року брав участь в якості спікера (співдоповідача) на міжнародному семінарі «Впровадження Водної Рамкової директиви в Україні: сучасні розробки та рішення для наближення до природного розвитку річок» (17.09.2021 р). Член громадської ради Водного агентства України. Співавтор

колективної монографії «Природокористування та охорона природи у басейнах малих річок» (2021 р.). За вказаний період опублікував 3 статті у часописах категорії А та 7 статей у часописах категорії Б. Науковий керівник двох госпдоговірних тем, виконаних у 2021 році. Гарант освітньої програми 101 Екологія магістратура. Почесний член Українського географічного товариства, голова секції геоєкології Тернопільського осередку Наукового товариства ім. Шевченка.

Доцент Лісова Н.О. учасник україно-британського Проєкту «Програма вдосконалення викладання у вищій освіті». Програма передбачає підвищення якості вищої освіти України шляхом розвитку інституційної спроможності університетів. Партнерами Британської Ради в Україні у реалізації «Програми вдосконалення викладання у вищій освіті» є Інститут вищої освіти НАПН України та Advance HE (Велика Британія). Програма реалізується за підтримки Міністерства освіти і науки України і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Опублікувала 2 статті категорії Б у співавторстві 1 стаття категорії А у співавторстві. Проведено воркшоп «Гейміфікація освітнього процесу в умовах пандемії» в рамках україно-британського форуму «Досконалість навчання та викладання в освіті» (організатор Британська Рада). Спікер на масштабному вебінарі «Як креативно навчати креативності. Практичні кейси» організованим Британською Радою. Пройдено стажування на кафедрі гідрометеорології та водних ресурсів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Пройдено навчання з 5 курсів на платформі Coursera. Є членом Наукового товариства ім. Шевченка.

Доцент Барна І. М. разом з доц. Лісовою Н.О. були учасниками міжнародного проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Брала участь у науковій консультації 3-х проєктів з оцінки впливу на довкілля, разом з доц. Грицак Л.Р. вивчали флору і рослинність середньої течії річкової долини Ікви (вересень 2021 р.). Гарант освітньої програми 103 Науки про

Землю магістратура. Є членом Українського географічного товариства, Наукового товариства ім. Шевченка.

Доцент Новицька С.Р. пройшла закордонне стажування (міжнародне науково-педагогічне стажування) з 2 липня 2020 року по 2 жовтня 2020 року у Вищій школі лінгвістичній у м. Ченстохова (Польща) в рамках проекту «The Innovative Methods and Technologies of Teaching: The Newest in the European Educational Practice» з сертифікованим курсом «Natural Sciences. Ecology» у кількості 180 годин (5 кредитів). Сертифікат КРК 20/10/15 від 02.10.2020. Отримала вчене звання доцента кафедри (Атестат – АД № 000849). Опублікувала 1 статтю (у співавторстві) в часописі категорії А, 4 статті (у співавторстві) у часописах категорія Б. Є членом Українського географічного товариства, Наукового товариства ім. Шевченка.

Доцент Янковська Л.В. у 2020 році закінчила магістратуру з іноземної мови, отримавши сертифікат В2 з англійської мови. У 2020 році була науковим керівником студентської роботи на Всеукраїнському конкурсі з екології Цідило Аліни. Гарант освітньої програми 101 Екологія бакалаврат. Опублікувала 1 статтю (у співавторстві) у часописі категорії А та 4 статті (у співавторстві) у часописах категорії Б. Є членом Українського географічного товариства, Наукового товариства ім. Шевченка.

Доцент Стецько Н.П. брала участь у наукових і науково-методичних конференціях, семінарах, всеукраїнського та міжнародного рівня, які проводились як в Україні (м. Чернівці, 7-9 травня, 2020, м. Тернопіль, 15 жовтня 2020 р), так і за кордоном (Lublin 2-3 липня 2021), Ле-Манс (Франція, 21-22, 2021р.). Гарант Освітньої програми 103 Гідрологія спеціальності 103 Науки про Землю. Опублікувала розділ у закордонній монографії, 3 статті у часописах категорії Б. Є членом Українського географічного товариства, Наукового товариства ім. Шевченка.

Доцент Чеболда І.Ю. активно працював над створенням навчально-методичних посібників з предметів кафедри (10 од.) . Опублікував п'ять наукових статей у нефармових виданнях. Брав участь у 2-ох міжнародних конференціях та 3 всеукраїнських. Розробив 4 електронні курси з навчальних дисциплін. Є членом

Українського географічного товариства, Наукового товариства ім. Шевченка.

Асистент Кузик І. брав участь у проєкті «CultrRural Lab 4», який реалізовувався в межах програми Erasmus+. Молодіжний обмін за сприяння наукового та міжнародного відділів ТНПУ. Мета проєкту – міжкультурний молодіжний обмін та навчання в галузі екології і сталого розвитку. У проєкті взяло участь близько 50 осіб із Німеччини, Польщі, Литви, Туреччини, Румунії та України. Брав участь у у роботі міжнародного семінару «Впровадження Водної Рамкової директиви в Україні: сучасні розробки та рішення для наближення до природного розвитку річок» (17.09.2021 р). Був учасником експедиційного дослідження верхньої частини басейну р Нічлави. Захистив дисертацію доктора філософії за спеціальністю 103 Науки про Землю. Опублікував 2 статті (у співавторстві) у часописах категорії А, та 5 – у часописах категорії Б. Учасник двох госпдоговірних тем зі стратегічної екологічної оцінки проєктів програм економічного і соціального розвитку Тернопільської міської територіальної громади та парків м. Тернополя (вересень, жовтень 2021 р.).

Викладач Бищюра Л.О. Учасник конференцій 2021 року: Climate Investment Summit 2021, Національного університету водного господарства та природокористування (2021), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (katedra prawa rolnego i gospodarki gruntami Instytut nauk prawnych) (2021), 2021 P4G Seoul Summit, ReThink Team - Webinar on Digitizing the Green in Cities, Organic Waste in Cities, ГО «Екодія» - презентація дослідження «Чиста вода для громад України - як зробити це реальністю», «Законодавче регулювання дозвільної діяльності у сфері охорони атмосферного повітря» та «Управління відходами. Відповідальність бізнесу. Ліцензійно-дозвільна система» від Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

У жовтні 2021 році при кафедрі геоєкології захищено одинадцятого аспіранта. Впродовж останніх років проводяться геоєкологічні дослідження малих річок Поділля, за результатами яких опубліковано дві монографії: «Трансформація геоєкологічних процесів басейну річки Джурин» (Бакало О.,

Царик Л., Царик П., 2020), «Природокористування і охорона природи в басейнах малих річок» (Царик Л., Царик П., Кузик І., Царик В., 2021),.

Аспірант Ю. Мельник брав участь у роботі міжнародного семінару «Впровадження Водної Рамкової директиви в Україні: сучасні розробки та рішення для наближення до природного розвитку річок» (17.09.2021 р). Був учасником експедиційного дослідження басейну р Нічлавки.

Студентські напрацювання. Проведенню гідроекологічних досліджень сприяло ліцензування нової спеціальності 103 Науки про Землю освітньої програми «Гідрологія». Активізація бакалаврських і магістерських вивчень особливостей природокористування річок: Нічлави, Гнізни, Серета, Бариша репрезентують наукові дослідження за предметом нової спеціальності. З проблематики природокористування, геоекологічного стану та охорони природи малих річок захищено 3 магістерські роботи, студентами опубліковано близько 10-ти наукових праць, у томі числі 2 у часописі категорії Б.

Магістрантка спеціальності 103 Науки про Землю Грабар Лілія взяла участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт в Одеському державному екологічному університеті з роботою на тему «Вплив метеорологічних показників та очікуваних змін регіонального клімату на метеорологічний потенціал атмосфери » (науковий керівник доц. І. Барна). Випускниця бакалаврату Цідилло О. взяла участь у роботі Всеукраїнського студентського конкурсу наукових робіт зі спеціальності «Екологія» у національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Тема роботи: «Проблеми та перспективи поводження з ТПВ у Байковецькій ОТГ» (Науковий керівник доц. Янковська Л.В.). Конкурсантка отримала відзнаку організаторів конкурсу. Випускники бакалаврату та магістрант спеціальності 101 Екологія Грицюк Вадим та Цідило Аліна готують дослідницькі роботи на всеукраїнські студентські конкурси з таких проблем: Басейн річки Іква у Смарагдовій мережі України та Рекреаційний потенціал водних об'єктів Романівської територіальної громади. Студент третього курсу С. Куць (спеціальності 103 Науки про

Землю) брав участь у проходженні практики у Туреччині. Студенти та випускники спеціальностей кафедри 5 листопада 2021 року долучились до акції «Зелена країна», висаджуючи ліс у Микулинецькому лісництві.

БАРНА І. М., к. геогр. н., доцент
ГРАБАР Л. Р., магістрантка спеціальності
«Науки про Землю»

ДИНАМІКА МЕТЕОРОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТІЙКОСТІ АТМОСФЕРИ У М. ТЕРНОПОЛІ ВПРОДОВЖ 2010-2020 рр.

Атмосферне повітря є одним із компонентів довкілля. Його значення виявляється винятковим для організмів, які прийнято називати аеробами. Залежність їхнього метаболізму від доступу достатньої кількості кисню надає атмосфері ознак детермінантності. Відтак, значення атмосфери для переважної частини живого на Землі є виключно важливим, оскільки вона є джерелом кисню, необхідного для життя організму. У процесі антропогенезу, виходячи за рамки лише біологічного існування, людина залишається і сьогодні залежною від навколишнього середовища. Так чи інакше, для людини атмосфера, як і для більшості видів, визначає рівень життєздатності.

З таких причин споживане повітря повинно відповідати вимогам людського організму, тому об'єктивною є необхідність підтримання оптимального складу атмосфери. Враховуючи зростання антропогенного навантаження на довкілля загалом, і атмосферу зокрема, обрана тема дослідження набуває особливої актуальності, з'ясовуючи потенційні можливості атмосферного повітря протистояти зовнішнім впливам і самоочищатись.

Сьогодення вражаюче часто б'є рекорди, які ставлять людство у позицію вибору: або продовжувати експлуатувати природне середовище на основі сформованих традицій, або радикально змінювати способи природокористування, щоб знівелювати наслідки антропоцентризму. Розширення спектру потреб, які людина намагається задовольнити призводить до наростання екологічних кризових явищ та процесів.